

Lyrische 'schelmenroman' over Europese politiek

Dissertatie Luuk van Middelaar in boekvorm verschenen

[Achtergrond](#) - 19 mei 2009 - Auteur: Sander van der Ploeg

(19 mei 2009) Europese politiek heeft bepaald geen spannend imago. Onterecht, vindt Luuk van Middelaar. In zijn boek 'Passage naar Europa - geschiedenis van een begin' wil de historicus en filosoof de dramatiek achter de Europese besluitvorming voelbaar maken. "Mijn eigen ervaringen in Brussel en Den Haag zijn daarbij beslissend geweest."

Op 9 november 1989 galoppeerde Europa ruiteloos door de geschiedenis. Zo luidde de eerste verbijsterde analyse van de Spaanse premier Felipe González, kort na de val van de Muur. Het einde van het communisme zorgde voor een waterscheiding in de Europese politiek, maar niet iedereen onderkende het belang van het moment.

De Franse president François Mitterand nodigde luttele dagen na de historische gebeurtenissen in Berlijn Europese leiders uit voor overleg in Parijs. Zijn Nederlandse collega Ruud Lubbers zegde af. "De geïmproviseerde top vond plaats op een zaterdag", aldus Van Middelaar. "Lubbers vertoonde een wonderbaarlijke desinteresse. Een van de beste premiers uit de Nederlandse politieke geschiedenis bleef thuis in Kralingen. Hij weigerde zijn vrije dag hiervoor op te geven."

Maandag overhandigde Van Middelaar (1973) het eerste exemplaar van zijn boek aan staatssecretaris voor Europese Zaken Frans Timmermans (PvdA) in de Haagse Nieuwspoort. Beeldend geschreven verhalen met oog voor detail typeren Van Middelaars boek, dat is gebaseerd op zijn dissertatie.

De historicus en columnist van *NRC Handelsblad*, promoveerde 13 mei cum laude op vijftig jaar Europese politiek aan de Universiteit van Amsterdam. Van Middelaar vroeg zich vooral af hoe in Europa politieke besluiten worden genomen. Hoe kregen de Europese samenlevingen met name na de val van de Muur grip op een onzekere toekomst? En hoe probeert de Europese politiek nu een band te scheppen met het publiek?

Persoonlijke ervaringen

Van Middelaars persoonlijke ervaringen in de centra van de macht zijn naar eigen zeggen beslissend geweest voor zijn boek. Tussen 2002 en 2006 werkte hij voor de Europese Commissie in Brussel en voor de Kamerfractie van de VVD. De historicus en liberaal trad op als adviseur van Frits Bolkestein en Jozias van Aartsen. “Alleen door mijn persoonlijke ervaringen in Den Haag en Brussel kon ik het politieke proces letterlijk voelen”, aldus Van Middelaar.

Door zijn opgedane indrukken trachtte Van Middelaar een dieper inzicht te krijgen in de politieke beweegredenen van grote Europese staatsmannen als Helmut Kohl en de eerder genoemde Mitterand. Europees beleid wordt volgens Van Middelaar in eerste instantie niet door Brusselse ambtenaren gemaakt, maar door regeringsleiders. Zij moeten een brug te slaan tussen Brussel en hun soevereine macht. Precies daar tussenin ligt de kern van de Europese politiek, zo stelt de historicus.

‘Schelmenroman’

Van Middelaar koos met opzet voor een verhalende opzet. “Alleen met details en gevoel voor dramatiek, kan je dit proces voelbaar maken.” Sommige leden van zijn promotiecommissie moesten even wennen aan zijn vlot geschreven, lyrische stijl. “Een van mijn promotors noemde mijn proefschrift een ‘schelmenroman’”, zegt Van Middelaar. “Ik zie het als een compliment.”

Volgens Timmermans prikt Van Middelaar enkele hardnekkige Nederlandse mythen over Europa door. “Wij hebben lang het imago van een gidsland gehad, een koploper in het Europese integratieproces”, zei de staatssecretaris. “Nu zouden wij ten opzichte van Brussel een meer terughoudend en realistischer beleid volgen. Maar zoals Van Middelaar terecht aangeeft, heeft Nederland zich altijd actief verzet tegen een te machtige politieke unie.”

Timmermans concludeert dat Europa op steeds meer aandacht kan rekenen, zeker van de pers. “Processen worden vaker dan vijf jaar geleden tegen het licht gehouden”, stelde de staatssecretaris. “Europa politiseert en Van Middelaars werk levert daar een bijdrage aan.”

Sander van der Ploeg is redacteur van het Duitslandweb

Afbeelding:

[Duitsland Instituut Amsterdam](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/747/lyrische-schelmenroman-over-europese-politiek>